

ЛЕСКОВАЦ - И НАЈМЛАЂИ ДАЛИ ДОПРИНОС ПРОЈЕКТИМА УРБАНОГ РАЗВОЈА

МОДЕЛИ ПАРТИЦИПАЦИЈЕ И ЕДУКАЦИЈА УЧЕНИКА ОСНОВНИХ ШКОЛА

Аутор: *Татјана Здравковић, дипл. инж. грађ.*

Партиципација становништва веома је битна саставна компонента пројеката урбаног развоја, али је у пракси или, неретко, сведена на минимум, или се јавља као закаслела, или потпуно изостаје. Стручњаци у области урбаног развоја улажу велике напоре како би се инструменти партиципације побољшали и успоставила стабилнија сарадња заинтересованих страна.

На позив за партиципацију у пројектима које је Град Лесковац спроводио у оквиру програма „EU PRO+“, одазвали су се и ученици основних школа, као најмлађа категорија становништва и вешто одговорили на различите постављене задатке кроз три спроведена пројекта. Као методе партиципације примењивани су ликовни конкурс и едукативне радионице на задату тему, као и дигиталне методе, едукативни видео и развијена игрица на тему пројекта.

Првонаграђени рад на ликовном конкурс на тему „Мој град у будућности“;
Извор: Аутор текста

ЛИКОВНИ КОНКУРС „МОЈ ГРАД У БУДУЋНОСТИ“

Ученици две основне школе са територије обухвата Стратегије развоја урбаног подручја града Лесковца, као

новог иновативног документа јавне политике, одговорили су на ликовни конкурс на тему „Мој град у будућности“. Изложба ликовних радова била је сатавни део јавног форума, намењеног учесницима у изради документа, стручној јавности, али и свим заинтересованим грађанима. Учесници јавног форума вредновали су изложене идеје кроз ликовне радове и најбоље оцењени радови су награђени. Својим присуством на јавном форуму ученици су инспиративно и мотивационо утицали на остале учеснике и позитивну атмосферу овог јавног скупа.

Еко табла и пројекту које је Град Лесковац спроводио у оквиру програма „EU PRO+“; Извор: Аутор текста

Кроз радове су ученици указали на потребе деце њиховог узраста, које се огледају у недостатку специфичних спортско-рекреативних садржаја, као што су картинг стаза или арена за ролере. Такође су показали високу свест о јавним просторима и потребном уређењу приобаља реке, повећању јавног зеленила, потребној примени зелених фасада и кровова. Све идеје и поруке у ликовним радовима препознате су од стране радног тима задуженог за израду документа у унете су његов текстуални део.

„ШТА СЕ КРИЈЕ ИСПОД ДЕПОНИЈЕ?“

Претходна студија оправданости рекултивације затворене привремене депоније чврстог комуналног отпада на локацији Брст у еколошки прихватљив простор јавне намене представља спровођење Стратегије развоја урбаног подручја града Лесковца у делу израде техничке документације, односно повећања зрелости и спремности стратешких пројеката за спровођење. Један од партнера Града Лесковца на пројекту је Центар за стручно усавшавање у образовању, који је и спровео активности партиципације и едукације ученика.

ЧЛАНОВИ ПИШУ
ЧЛАНОВИ ПИШУ

Четири школе које су учествовале у пројекту одређене су територијално равномерно у односу на обухват Стратегије. У циљу видљивости пројекта и подизања еколошке свести, све школе добиле су еко табле са називом „Шта се крије испод депоније?“, које су кроз сам пројекат и дизајниране. Партиципација ученика остварена је, најпре, кроз одржане радионице са стручњацима из области заштите животне средине, где су имали прилику да стекну, прошире и унапреде знање у овој области, а онда и кроз ликовни конкурс на тему „Од депоније до еко...“, где су ученици дали своје виђење простора затворене депоније након санације. Радови су прегледани од стране стручног жирија и најбољи радови и најактивнија школа су и награђени. Радови су достављени израђивачу Претходне студије оправданости како би идеје ученика биле вредноване у изради документа. Партиципативни процес као допринос локалне заједнице у изради уско стручног документа, препознат је као занчајан и од стране израђивача Предходне студије оправданости, те је обрађен кроз посебно поглавље завршног документа, где се закључује да награђени ликовни радови, иако не представљају техничка решења, потврђују друштвену прихватљивост предложених варијанти санације депоније.

Изглед једног од осам уређених платоа у пројекту „Pro Waste Innovative Solutions“; Извор: Аутор текста

„ЧУВАМО ЛЕСКОВАЦ, РЕЦИКЛИРАМО“

У оквиру спровођења пројекта - Унапређење система управљања отпадом у урбаном подручју Лесковца уз модерна, иновативна, еколошки прихватљива решења – „Pro Waste Innovative Solutions“, ученици основних школа су учествовали на радионицама под називом „Чувамо Лесковац, рециклирамо“. Били су активни у дискусијама, постављали питања и показали велико интересовање за врсте отпада, рециклажу и њене предности, и одлагање и сортирање отпада по бојама контејнера у складу са системом рециклаже. Кроз пројекат спровођења Стратегије

у делу инфраструктурних и осталих радова, Лесковац је унапредио систем управљања отпадом и повећао ниво раздвајања отпада на месту настанка. Подземни контејнери за различите врсте отпада, поред локација на јавном простору, постављени су и оквиру школских дворишта четири основне школе које су учествовале у пројекту.

Урађен је приручник за унапређење управљања отпадом намењен ученицима, али и кратак видео и игра са реалним локацијама постављених контејнера у граду за разврставање отпада. Сав израђени материјал је јавно доступан свим грађанима и може се преузети са сајта Града Лесковца. Циљ је био да се, најпре, подстакну ученици у школама које су биле укључене у пројекту, а затим у што већој мери и остали грађани. Прихватањем новог процеса одговорног поступања са врстама отпада, основне школе представљају угледни пример доприноса грађана чистијој и здравијој животнијој средини.

ЗАКЉУЧАК

Партиципација ученика основних школа у облицима примереним њиховом узрасту је добро и одговорно прихваћена од стране ученика, као и од стране директора школа и предметних наставника, који су имали развијену свест о значају партиципације. Ученици су показали висок степен разумевања задатих проблема урбаног развоја и заинтересованост за учење кроз сарадњу са стручњацима и одговарање на три задате теме. Ширење различитих врста метода партиципације од стране стручњака на ученике као млађу категорију становништва, треба прихватити као пример добре праксе, с обзиром на присутан обострани значај.

Поред повратних резултата који се добијају кроз партиципацију, едукације ученика и подизања урбане свести, ученицима се приближавају занимања различитих профила који се баве урбаним развојем. На овај начин, у најранијем периду школовања, индиректно се доприноси промоцији инжењерске струке и упознавању са занимањем инжењера у области урбаног развоја, као могућим будућим занимањем ученика.